

ajassa

Verkkouutisista kolmasosa kopioidaan tiedotteesta

Jessikka Aro, teksti
Ville Palonen, kuva

Noin kolmannes suurten viestimien verkkouutisista pohjautuu tiedotteisiin, ilmenee viestinnän tutkijan **Laura Juntusen** marraskuun lopussa julkaisusta *Leikkaa-liimaa-journalismia*-tutkimuksesta.

Helsingin Sanomien Säätiön rahoittaman tutkimuksen mukaan 29 prosenttia nettijutuista toistaa tiedotteen lähettäjän viestin sellaisenaan tai lähes sanatarkasti.

Tutkimus tehtiin vertaamalla tiedotteiden ja uutisten sisältöä viitenä päivänä toukokuussa 2010. Tutkimuksen kohteena

olivat *Iltalehti*, *Ilta-Sanomat*, *Helsingin Sanomat*, Yle, MTV3 ja Nelonen.

Verkkouutisissaan eniten pr-materiaalia käytti *Helsingin Sanomat*. Tutkitulla ajanjaksolla *HS*:n nettiuutisista 39 prosenttia pohjautui kokonaan tai enimmäkseen tiedotteisiin.

Vastaava päätoimittaja ja kustantaja **Mikael Pentikäinen** ei pidä korkeaa lukua ongelmana. Hänen mukaansa jokainen toimitus elää vuorovaikutuksessa ympäröivän yhteiskunnan kanssa, ja pr-materiaalia tarjoavat tavalliset suomalaiset toimijat, kuten poliisi, oikeuslaitos ja yritykset.

”Meidän mielestämme on hyvä, että

”Riski on, että käsiteltävien uutisaiheiden kirjo kapenee.”

Tutkija Laura Juntunen

asioista tiedotetaan. Toimitus katsoo, milloin tiedotteesta kerrottu asia täyttää uutiskriteerit. Jokainen verkon seuraaja voi päätellä, kirjoittammeko relevanteista aiheista”, Pentikäinen sanoo.

Tutkimuksesta ei voi Pentikäisen mukaan vetää johtopäätöksiä *Helsingin Sa-*

nomien toimituskulttuurista tai resurssien vähydestä. *HS*:ssa on hänen mukaansa kohtuullisen hyvät resurssit.

”On toinen kysymys, ovatko ne kaikilta osin tarkoituksenmukaisessa käytössä.”

Vähiten pr-materiaalia eli 25 prosenttia löytyi MTV3:n verkkouutisista. Tutkimuksen mukaan MTV3:n netissä on kuitenkin prosentuaalisesti huomattavan paljon viihdeuutisia, jotka on usein käännetty ulkomaisista viihdemedioista.

MTV3:n verkkouutisten toimituspäällikkö **Anu Kuistiala** kertoo, että tiedotteita pyritään heillä käyttämään oman ideoinnin apuna.

”Haluumme etsiä aiheisiin omia näkö-

Helsingin Sanomat eniten, MTV3 vähiten

LUKU KERTOO, PALJONKO MEDIATALON VERKKOUUTISISTA ON KOPIOITU PR-MATERIAALISTA KOKONAAN TAI ENIMMÄKSEEN.

39 %

Helsingin Sanomat

34 %

Nelonen

29 %

Iltalehti

27 %

Yle

26 %

Ilta-Sanomat

25 %

MTV3

Tiedotteet ideoinnin pohjana.

MTV3:n Anu Kuistialan mukaan tiedotteisiin kehitellään toimituksessa omia kulmia.

kulmia. Meillä on joka arkipäivä netin ideointikokous, jossa mietitään omia aiheita ja uusia kulmia tiedotteisiin.”

Kaikki tiedotteet ohjautuvat uutissuunnitteluun, joka käy materiaalin läpi. Sen jälkeen verkkotoimitus päättää, onko seassa jatkojalostettavia aiheita. MTV3:lla on myös oma nettirikostoitaja, joka miettii omia aiheita ja käyttää poliisitiedotteita ideoinnin välineenä.

Kuistialan mukaan omat aiheet kiinnostavat verkon lukijoita ja tekijöitä.

”Varjelemme omaa ideointia ja kehitte-lyä, se on luonteva osa tekemistä.”

Verkkoon tuupataan tiedotteita monesta syystä. Laura Juntusen mukaan toimittajat vetoavat usein kiireeseen: yhteen juttuun käytettävä aika on lyhyt, ja valmiin pr-materiaalin käyttö on helppoa.

”Koska verkkoon tarvitaan jatkuvaa uutisvirtaa, kynnys valmiin materiaalin

käyttämiseen saattaa olla matala.”

Pr-materiaalin viljely uutisissa voikin Juntusen mukaan johtua joko toimituskulttuurista tai resurssien vähyydestä.

Vaikka uutisten tekeminen tiedotteiden pohjalta ei ole tutkijan mielestä sinällään tuomittavaa, tiedotteiden käyttö voi olla monella tavalla ongelmallista. Aiheita ei aina käsitellä kriittisesti. Myös vastaanäkökulma jää usein kertomatta.

Kun tarjolla on helppokäyttöistä raakamateriaalia, toimittajat voivat passiivitu- eivätkä he etsi omia näkökulmia tai uutisaiheita.

Samalla toimituksen ulkopuolisten tahojen valta uutisagendan määrittelijöinä kasvaa.

”Riski on, että käsiteltävien uutisaiheiden kirjo kapenee.”

TÄSTÄ JUTUSTA 5 % POHJAUTUU TIEDOTTEESEEN.

lyhyesti

JANI LAUKKANEN

Piina jatkuu. ”Irtisanomisissa saattaa tulla vielä toinen aalto”, sanoo Otavamedian pääluottamusmies Hanne Aho.

Otavamedia irtisanoo 44, lisäpotkuja pelätään

Otavamedia irtisanoo yt-neuvottelujen päätteeksi 44 ihmistä. Heistä 19 on journalisteja: useita graafikkoja ja esimerkiksi toimittajia.

Irtisanomisiin on kytketty eläkejärjestelyjä ja esimerkiksi graafikkojen osa-aikaistuksia.

Irtisanottavien määrä saattaa vielä kasvaa: yhtiö edellyttää taloon jääviltä kymmeniltä muun muassa AD- ja graafikkotehtävissä toimivilta suostumista toimenkuvan muutokseen: jatkossa tulisi työskennellä yhtiönlaajuisesti, ei pelkästään yhdessä tietyssä lehdessä. Jos tähän ei suostu, saa potkut tämän vuoden lopussa.

”Kun esitetään toimenkuvan muuttamista irtisanomisen vaihtoehtona, työsopimuksen mukaisen työn tulee näillä ihmisillä olla vähentynyt olennaisesti ja pysyvästi”, sanoo Journalistiliiton

edunvalvontajohtaja **Petri Savolainen**.

Otavamedia ei ole kaikkien irtisanomisten osalta pystynyt perustelemaan, kuinka työ vähenee. Irtisanomiset eivät keskity tiettyihin lehtiin tai toimituksiin, eikä yhtiö ole tiedottanut lehtien lakkautuksista.

”Jos mitään ei jätetä tekemättä, miten näinkin ison joukon työn väheneminen voidaan perustella?” Savolainen kysyy.

Pääluottamusmies **Hanne Ahon** mukaan tunnelma talossa on hämmentynyt ja surullinen.

”Yhtiötasolla suurin vahinko on tapahtunut työilmapiirissä ja luottamuksessa talon sisällä. Prosessin aikana on käynyt ilmi, miten työnantaja suhtautuu työntekijöihinsä. Se on ollut monille yllätys.”

Katri Porttinen

A-lehden graafikkoja Aste Helsinkiin

A-lehdet ulkoistaa graafista väkeään. Yhteensä 14 A-lehtien ja kaksi Dialogin työntekijää siirtyy maaliskuun alussa Aste Helsingin palvelukseen.

Esimerkiksi *Avusta* Asteeseen siirtyy kaksi graafikkoa, ja jäljelle jää AD ja yksi graafikko.

Järjestely on aiheuttanut talossa hämmennystä. Aste Helsingin on tarkoitus perustaa toimipiste A-lehtien toimitaloon, mutta vielä on epäselvää, jatkavatko ulkoistetut työntekijät toimituksissa.

”Tässä järjestelyssä ei ole ymmärretty tahtotyön prosessia, joka on nimenomaan ryhmätyötä toimituksissa”, sanoo A-lehtien journalistien pääluottamusmies **Paavo Martikainen**.

A-lehdet perustelee ulkoistusta keväällä käyttöön otettavalla uudella toimitusjärjestelmällä, jota myös Aste Helsinki käyttää.

Katri Porttinen

Jäsenlehdille ei tilausmaksujen arvonlisäveroa

Journalisti ja muut arvonlisäverosta vapautettujen järjestöjen julkaisemat jäsenlehdet eivät kuulu lehtitilauksille ensi vuoden alusta asetettavan yhdeksän prosentin arvonlisäveron piiriin.

Pääasiallisesti jäsenmaksun vastineena jaettavat järjestölehdet eivät tavoittele tai tuota voittoa, eikä niitä näin ollen voi pitää liiketoimintana.

Lehdet ovat jäsenetuja, ne palvelevat ensisijaisesti järjestön ja sen jäsenten vuorovaikutusta.

Arvonlisävero koskee yleis-työhyödyllisten yhteisöjen jäsenlehtien tilauksia siinä tapauksessa, että lehti hankitaan osoitteellisesti jakeluna erilliseltä kustantajalta.

Useimmat sanoma- ja aikakauslehdet ovat päättäneet siirtää yhdeksän prosentin veron suoraan tilaushintoihin.

Markku Lappalainen